

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

2020

Gyomaendrőd
... régen és napjainkban ...

Gyomaendrőd négen

**PROJEKT LEÍRÁS:
TOP-2.1.2-15-BS1-2016-00004**

Hősök tere régen

a megújult Hősök tere
- látványterv

Gyomaendrőd endrődi városrész központjának rehabilitációja

Projekt

Gyomaendrőd Város Önkormányzata által került lebonyolításra a TOP-2.1.2-15-BS1-2016-00004 Gyomaendrőd endrődi városrész központjának rehabilitációja című pályázat, melynek megvalósítása 2017. június 01. napjától 2018. december 31. napjáig tartott.

A fejlesztés keretein belül Gyomaendrődön az endrődi településrészen elterülő Hősök tere rehabilitációja és a piactér fejlesztése valósult meg.

A terület felújításának célja volt egy, a városrész számára pihenést, rekreációs lehetőséget biztosító korszerű városi park létrehozása, mely a meglévő adottságokra épít, azonban a funkció bővítésével, új térépítészeti elemek elhelyezésével (pl. szökőkút) a mainál gazdagabb programot és magasabb esztétikai-műszaki színvonalat kínál.

A belső gyalogos irányok a megközelítési irányokhoz illeszkednek: az átépített parkolót, a város felőli gyalogos járdákat és a buszmegállót kötik össze.

Az utak irányából alakul ki az új térrendszer, mely definiálja az új tér, egy új játszótér és az egykori és remélhetőleg majdani cukrászda fogyasztóteraszának helyét.

A meglévő diófák alatt új térkövek beépítésére került sor. A meglévő parkoló áthelyezésével új parkoló került kialakításra. A játszótér a könnyebb fenntartás és esztétikus megjelenés érdekében színes, egyedi mintás öntött gumiburkolattal épült, mely alkalmas a játékok ütécscillapítására. A játszótér a jelenlegi játékok lecserélésével, új, többféle mozgást lehetővé tevő eszközök beépítésével került kialakításra. A játszótér mellett egy szökőkút kapott helyet. A cukrászda külső teraszát faburkolattal fedték le.

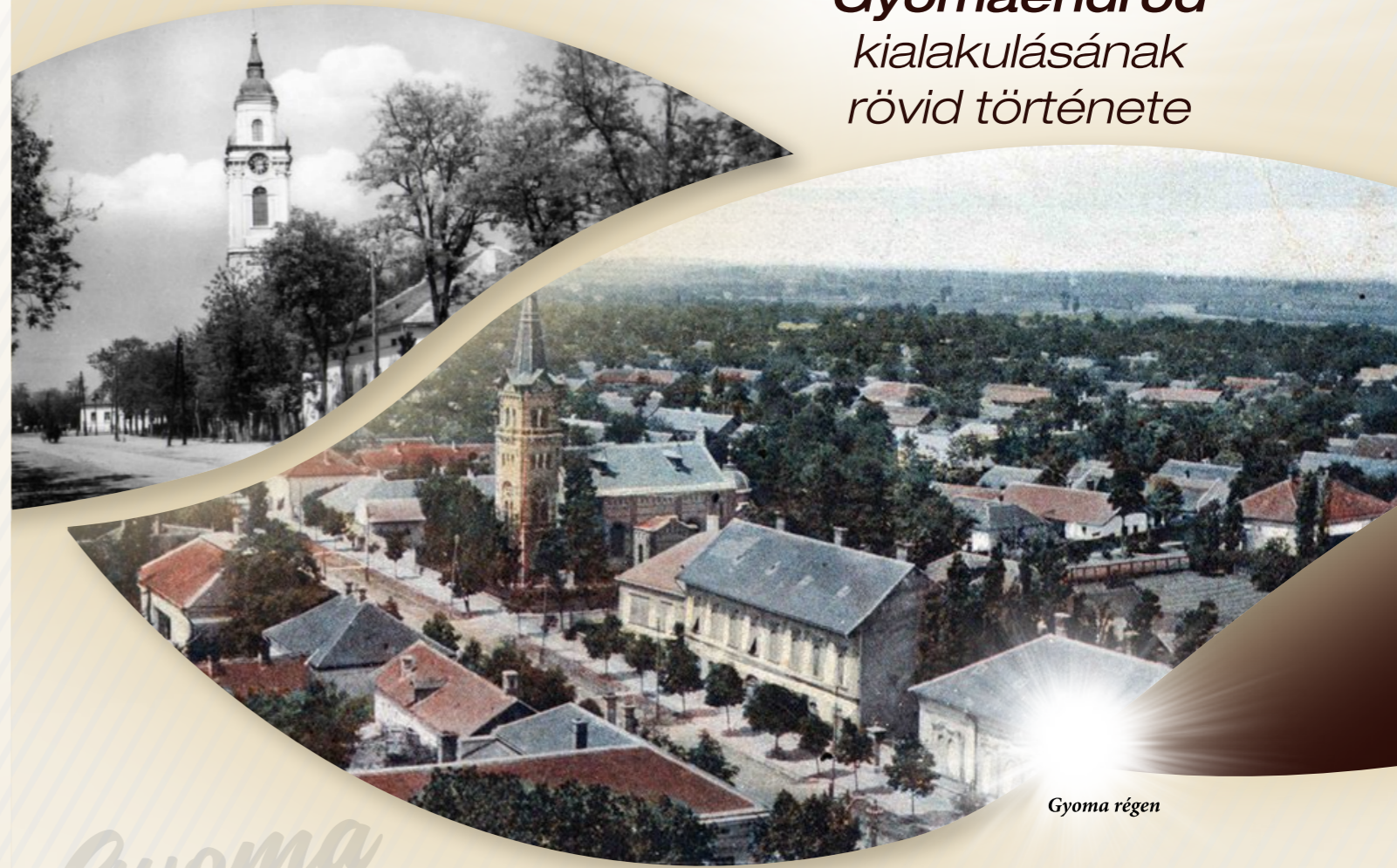
A beruházás megvalósítása során fák, cserjék és sövények telepítésére is sor került. A látogatók pihenését szolgálják a tér több pontján elhelyezett padok, kerékpártárolók, valamint ivókút. A projekt részeként megvalósul majd a piactér fejlesztése és a szomszédságban található használaton kívüli tornacsarnok átalakítása, kereskedelmi/szolgáltatói tér kialakítása gazdaságélénkítő céllal. Emellett a projektet helyi társadalmi akciók, közösségi munka, környezettudatosságot erősítő oktatás, szemléletformálási kampány is kísérik.

Játszótér

Szökőkút

Játszótér

Gyomaendrőd kialakulásának rövid története

Gyoma régen

Gyoma

A középkori oklevelek először 1332-ben említik **Gyoma** település nevét, akkor még **Gama** néven, de 1444-ben már Gyoma elnevezéssel említik. A város nevének jelentésére vonatkozóan két hipotézis létezik, az egyik szerint **torok** vagy **torkolat**, a másik szerint a település az egykori első tulajdonosáról kapta a nevét, akik nem mások, mint az **iktári Bethlenek** voltak. Folyamatos pénzügyi nehézségek miatt Gyomát többször elzálogosították és gazdáik gyakran cserélődtek. Így a település tulajdonosai között tudhatjuk a **Bethlen**, a **Neczpáli**, a **Dóczy**, valamint a **Harruckern** családot, akiknek jelentős szerepük volt a város török hódoltság utáni időszakában a település újra telepítésében. 1830-tól mezővárosi rangra emelkedett.

Régi gyomai
képeslap

Endrőd

Endrőd városrész, szintén a Hármas-Körös bal partján fekvő település nevének eredete, minden bizonnyal **Endre** nevű tulajdonosáról, lakójáról kaphatta. Először 1416-ban szerepelt a település neve középkori oklevélben. Hasonlóan Gyomához a török hódoltság idején a település teljesen elnéptelenedett. Az újratelepítés a 18. század elején kezdődött, szintén a **Harruckern** család támogatásával. Jellemző volt ekkor a tanyasi gazdálkodási forma, a 19. század elején Endrőd a térség egyik legnagyobb faluja lett. Mindennek azonban következménye lett, hogy egyre inkább növekedett a munkanélküliség, amit a Körös szabályozása 1895-ben, némiképp enyhített, de a probléma tovább gyűrűzött és vezetett kivándorláshoz és az **1935-ös csendőrsortúzhöz**. Az áldozatok emlékéért az endrődi főtéren felállított szobor őrzi. **Nagylapos** Endrőd nagyközséghez tartozott, mint V. kerület. Nagylapost Mezőtúr felé haladva a 46-os főút mellett találjuk, illetve a Budapest-Szolnok-Békéscsaba-Lókösháza vasúti fővonal halad el a település mellett. Endrőd II. kerülete volt **Öregszőlő**, mely kiterjedt tanyavilággal rendelkezik. A két nagyközség és a két kerület története az **1982-es település egyesítéssel** ért össze. Gyomaendrőd városi rangra 1989-ben emelkedett.

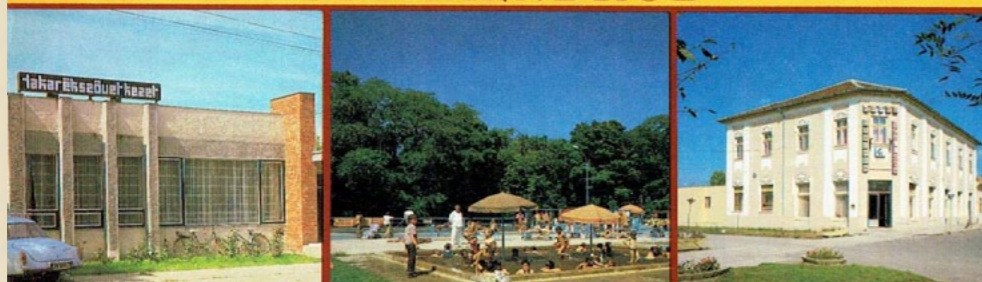
Endrődi híd régen

Endrődi
Községháza régen

GYOMAENDRŐD

Gyomaendrődi
képeslap

Hármas-Körös

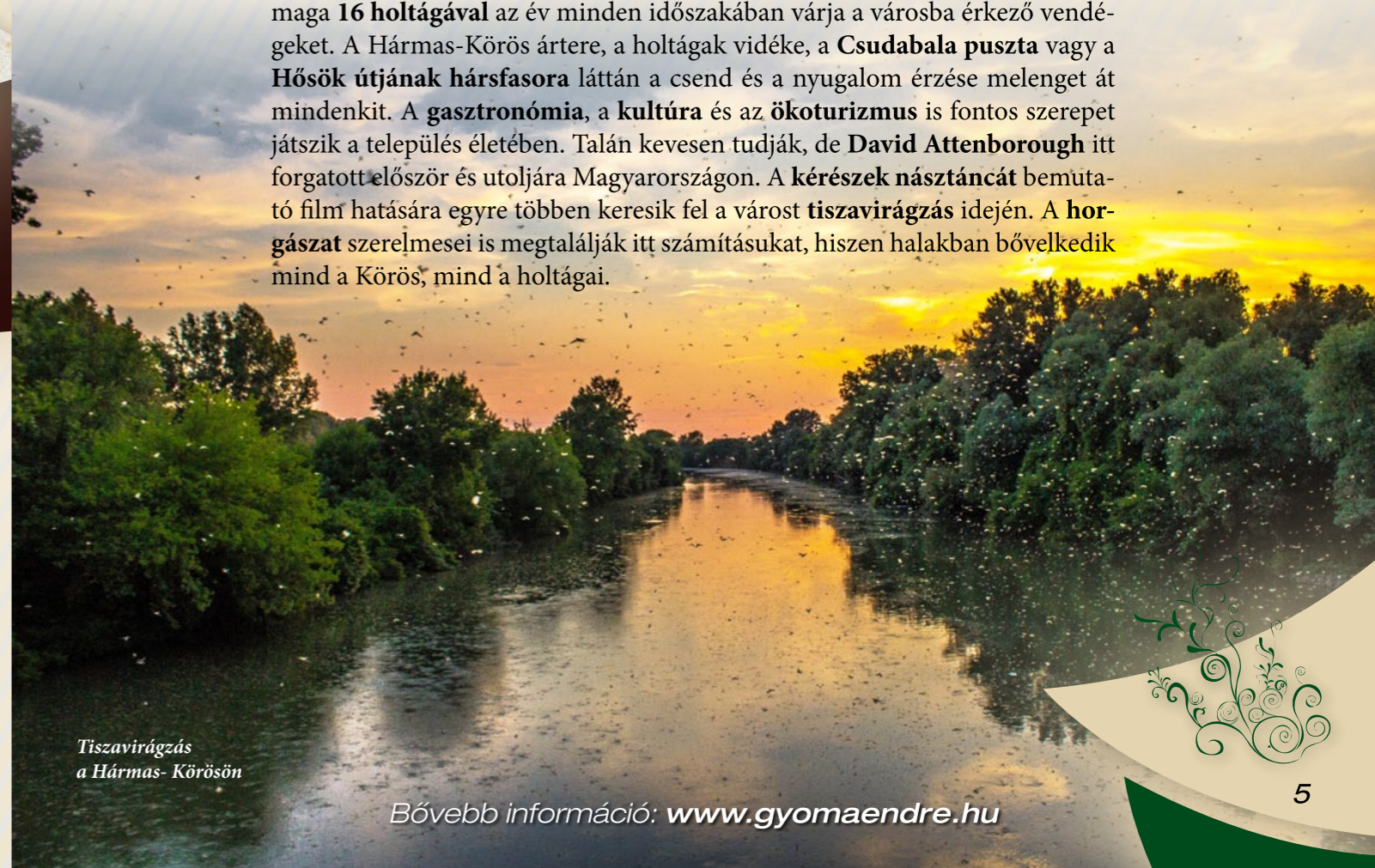

Fűzfás-zug

Gyomaendrőd – A Körösök ölelése

Gyomaendrőd

Gyomaendrőd Magyarország délkeleti részén, Békés megye északi kapujában, a **Hármas-Körös** bal partján fekvő 14 ezres lélekszámú kisváros. A város megközelítése vasúton és közúton is kiváló, hiszen a várost átszeli a 46-os számú főútvonal és a Budapest-Szolnok-Békéscsaba-Lókösháza vasúti fővonal is. Az ország legtisztább vizű folyója mellett fekvő madárcsicsergős kisváros maga **16 holtágával** az év minden időszakában várja a városba érkező vendégeket. A Hármas-Körös ártere, a holtágak vidéke, a **Csudabala puszta** vagy a **Hősök útjának hársfasora** láttán a csend és a nyugalom érzése melonget át mindenkit. A **gasztronómia**, a **kultúra** és az **ökoturizmus** is fontos szerepet játszik a település életében. Talán kevesen tudják, de **David Attenborough** itt forgatott először és utoljára Magyarországon. A **kérészek násztáncát** bemutató film hatására egyre többen keresik fel a várost **tiszavirágzás** idején. A **horgászat** szerelmesei is megtalálják itt számításukat, hiszen halakban bővelkedik mind a Körös, mind a holtágai.

Tiszavirágzás
a Hármas- Körösön

Bővebb információ: www.gyomaendre.hu

A város gasztronómiája kapcsán számos dologról híres, hiszen a városban tevékenykedik az erfurti szakácsolimpián ezüstérmes **Culinary Team** két oszlopos tagja, **Tímár Attila** és **Tímár Albin** mesterszakácsok. Városunk a helyi programokon kívül, több nemzetközi jelentőséggel bíró rendezvénynek is otthont ad évről évre, mint például: **Sajt- és Túrófesztivál**, **Volkswagen Bogártalálkozó**, **Halfőző Verseny** – de ne feledkezzünk meg a kiváló hangulatot teremtő **Disznótoros és Böllérpálinka Versenyről** sem, mely a nagyapáinktól tanult disznótoros hagyományok, gasztronómiai élmények felelevenítését célozza, minden év novemberében. A település szülöttéről, **Kállai Ferencről** elnevezett kulturális intézmény egész évben színvonalas programokat, rendezvényeket szervez. A Gyomából és Endrődből egyesült városban a régi nyelvek szerint karórágók és vacserok éltek, és az egykori két település hagyományából kiindulva mind a mai napig szinte minden olyanból kettő van, amiből más településen csak egy. A település közelében megtalálható még az Ailer féle téglagyár magas kéménye, mely szigorúan őrzi a város nyugalmát. De találkozhatunk itt **Kner Izidor** hagyatékával és a ma is működő **Kner nyomda** hangos, festékilátú gépeivel. A **Szent Antal Sütőház** szintén a város egyik üde színtestje. A felújított kenyérsütő házban péntekenként ma is kemencében sülnék a hagyományos kelt tésztás finomságok. Ha madárfüttyök közepette mártóznának meg a város gyógyvizében, teljes évben várja gyógy- és wellness szolgáltatásaival a **Liget Gyógyfürdő és Kemping** a frissülni, pihenni vágyó vendégeit. Mindez **Gyomaendrődön a Körösök ölelésében**.

Disznótoros
és Böllérpálinka
Verseny

Volkswagen
Bogártalálkozó

Sajt- és Túrófesztivál

A település látnivalói

Bárka Látogatóközpont

Erzsébet liget

Látnivalók

Gyomaendrőd nemcsak természeti szépségeivel, hanem az országban egyedülállóan gazdag kulturális értékeivel is büszkélkedhet. Ha valaki erre jár, mindenképpen érdemes meglátogatni a következő helyeket. A fürdőtől pár perces séta az **Erzsébet ligeti kilátó és lombkorona sétány**, mely az Erzsébet ligetben a Hantosterti holtág mellett található, gyönyörű természeti környezetben. Az öreg tölgyfák ölelésében, földön, vízen levegőben túrázhatnak a látogatók. A több mint 1000 méter hosszú tanösvény és a 15 méter magas kilátó egyedi betekintést enged a lombkorona világ életébe. A gyermekek számára interaktív játékokkal tarkított tanösvény remek programként szolgál. A tanösvény a vízen is folytatódhat. Csónakázzon egyet a csodaszép Hantosterti holtágon és ismerje meg annak élővilágát. Városunkban megtekinthető számos érdekes múzeum és kiállítás is. A Kossuth úton található a **Kner Nyomdaipari Múzeum**, az ország egyetlen ilyen jellegű ipartörténeti gyűjteménye. A látogatók megismerhetik a nagy múltú Kner Nyomda történetét, és a másfél évszázaddal ezelőtti gépeket is kipróbálhatják. A Múzeummal szemben található a **Vidovszky Béla Városi Képtár**, ahol a művészet kedvelői találkozhatnak a városhoz kötődő alkotók műveivel. **Körös Látogatóközpont**: A város központjában található látogatóközpont két állandó kiállításnak ad otthont. „Az esőcsepp a Körösig” címmel, interaktív táblák segítségével ismerhetjük meg a víz jelenlétét a Földön, felhasználását, tisztítási folyamatát. A látogató-

Szent Antal
kenyérsütőház

Erzsébet ligeti
kilátó

központ másik látványossága az Aranka Játék-baba Múzeum, ahol több mint 500 db kiállított baba tekinthető meg. Kihagyhatatlan az **Endródi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény**. Épületében, a korabeli parasztbútorzattal és más tárgyi emlékekkel ismerkedhetnek meg, mely a XIX. század végi endródi paraszti élet körülményeit mutatja be. Mezőtúr irányában haladva a Templom-zugnál látogathatják meg a **Bárka Látogatóközpontot**, ahol a Körösi halászat hagyományainak bemutatásával ismerkedhetnek az érdeklődők. Szabadtéri kiállítás, múzeumpedagógiai foglalkozások, gasztró sarok is gazdagítja a hely varázsát. **Szent Antal Kenyérsütő Ház**: Páduai Szent Antal kultuszáról és a sütőház történetéről kiállítás, kemencés és múzeumpedagógiai programok, melyek minden korosztály számára maradandó élményeket nyújtanak. A kenyérsütő ház különlegessége még, az udvaron kialakított **gyógynövény- és virágskert**, ahol foglalkozások keretében megismerkedhetnek a természetgyógyászati gyógynövényekkel, használatukkal és felhasználási lehetőségeikkel. Városunkban 4 templom is magasodik. A **Gyomai Evangélikus Templom** építését 1862-ben fejezték be és avatták fel. Az evangélikus templom kertjében két emléktábla látható, az egyik a Szovjetunióban kényszermunkára elhurcoltak és a háborúban elesettek emlékére készült, a másikat az 1914–18-ban hősi halált halt testvéreink emlékére állították. A **Jézus Szíve Katolikus Templom** a Szabadság tér közelében magasodik. Az 1848-ban leégett templom helyére 1862-ben építették ezt a templomot és plébániát. A **Református Templom** tornyának alapját 1791-ben, a templomét 1807-ben tették le és 22 éven keresztül építették. A templom orgonáját a gyomai származású Papp Zsigmond kőfaragó tervezte, a legenda szerint mindössze egy nap alatt. Az endródi részen található a **Szent Imre Katolikus Templom**. A késő barokk stílusban, 1804-ben épült templom védőszentje egyben az endródi címer alakja, Szent Imre herceg. A templom 5 harangjából 3 ma is üzemel.

Erzsébet ligeti lombkorona sétány

Bárka Látogatóközpont

Körös Látogatóközpont

Bárka Látogatóközpont

Liget Fürdő

Békés megye egyik legszebb fürdője a **Gyomaendrőd Liget Gyógyfürdő és Kemping**, mely a strandkedvelők és a gyógyulni vágyók számára egyaránt igazi paradicsom. Az **Erzsébet liget** árnyas fái között megbúvó, 2.4 hektáros fürdő története egészen 1959-ig nyúlik vissza, akkor kezdték építeni.

1994 és 1998 között fejlesztések során vízforgató berendezés kiépítésére és a külsőmedencék, valamint a Kiss Lajos Üdülőtelep felőli oldalon a kabinsor teljes hosszának felújítására került sor. Az épületkomplexum új, impozáns fedett fürdőépületben három medence közül választhatnak a vendégek. A 25 méter hosszú 11 méter széles **úszómedence (tanmedence)** vízmélysége változó, 90-től 150 centiméterig terjed. Ez a medence 27-29 fokos vízzel az iskolai úszásoktatás céljait is szolgálja. A következő medence egy **ovális alakú, lazítómedence**, melyben öt élményelem közül választhatnak a vendégek: oldalfalmasszázs, nyakzuhany, talpmasszázs, buzzgár és jacuzzi. Az itteni, 35-36°C-os víz már részben termásvizet is tartalmaz. A harmadik medence kitűnő szórakozás a kicsiknek ez pedig a **pancsoló medence** játék elemekkel bővíve.

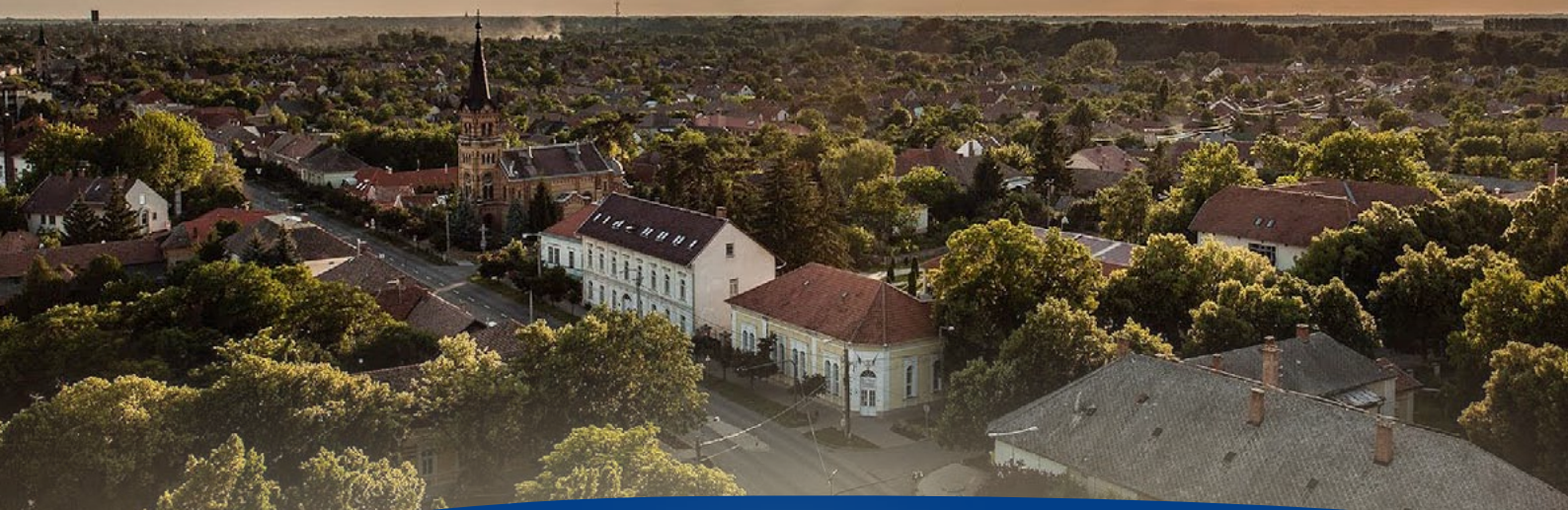
A fürdő fedett részében a medencéken kívül, **szauna és infrasauna**, valamint **büfé** is szolgálja a vendégek kényelmét. Kültéri medencénk is impozáns fákkal gazdagított, árnyékos és napos helyekkel egyaránt kellemes kikapcsolódást biztosítanak.

Négy kültéri medence található a fürdő területén, ahol a család apraja-nagyja megtalálja számítását. Az úszómedence, 180-220 cm mély, 24°C. A gyógyászati medencénk vízmélysége 90 cm, 39-40°C. A pancsoló vízmélysége 30 cm, hőfoka 32°C. Élményelemei: csúszda, gombazuhany. Strandmedence, mely 170 cm-ig fokozatosan mélyül. A medence élményelemei: csúszda, 3 forgatható vízi ágyú, vízi ösvény. **Volkswagen Spray Park** (Vizes játszótér) 2018 augusztusában került átadásra az országban és talán a világon is egyedülálló Volkswagen Spray Park, mely igazi, élményekkel teli kikapcsolódást nyújt a **kicsiknek – nagyoknak egyaránt**. A kültéri pancsoló és a kabinsor közötti területen található.

Tematizált „O” aqua kapu, kétféleképpen programozható (hagyományos spricelés vagy „VW” vízsugár), nagy kerekű VW autó csúszda (üvegszál erősítésű műgyanta laminátum), padlóbefúvó, közlekedési lámpaoszlop (billenő vödörrel és idővezérelt spricelő funkcióval), vízágyúk, gumiburkolat (a játszófelület gumiburkolatán megjelenik a város címerében is látható Hármaskörösre utaló motívum).

További információ a projektről:

Gyomaendrőd Város Önkormányzata

5500 Gyomaendrőd, Selyem út 124. • Telefon: +36- 66/386-122

E-mail: onkormanyzat@gyomaendrod.hu

www.gyomaendrod.hu

Pályázati azonosító: TOP-2.1.2-15-BS1-2016-00004